

HOVRÄTTEN ÖVER
SKÅNE OCH BLEKINGE
Avdelning 1
Rotel 13

DOM
2023-09-25
Malmö

Mål nr
T 3626-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Malmö tingsrätts dom 2022-09-23 i mål T 2639-21, se bilaga A

PARTER

Klagande

Kapatens R4 AB, 559236-1777
c/o Kapatens Partners AB
Box 650
114 11 Stockholm

Ombud: Advokaterna Jonas Benedictsson, Christofer Isaksson och Carl Svernlöv
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB
Box 180
101 23 Stockholm

Motpart

Victoriahem AB, 556695-0738
Box 2
201 20 Malmö

Ombud: Advokaterna Filip Funk och Per Östlind
Fredersen Advokatbyrå AB
Turning Torso
211 15 Malmö

SAKEN

Fordran

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut utan några ändringar.

Kapatens R4 AB ska ersätta Victoriahem AB för rättegångskostnad i hovrätten med 682 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för hovrättens dom tills betalning sker. Av beloppet avser 672 000 kr ombudsarvode.

Dok.Id 458852

Postadress
Box 846
201 80 Malmö

Besöksadress
Hovrättstorget 1

Telefon
040-35 57 00
E-post: hovratten.skaneblekinge@dom.se
www.hovrattenskanablekinge.domstol.se -
Se där om hovrättens
personuppgiftsbehandling

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

PARTERNAS TALAN I HOVRÄTTEN

Kapatens R4 AB (Kapatens) har yrkat att hovrätten bifaller käromålet och befriar Kapatens från skyldigheten att ersätta Victoriahem AB (Victoriahem) för rättegångskostnader vid tingsrätten och i stället förpliktar Victoriahem att ersätta Kapatens rättegångskostnader där.

Victoriahem har motsatt sig ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Parterna har i hovrätten åberopat samma omständigheter till stöd för sin talan som antecknats i tingsrättens dom. Ingen bevisning har åberopats i målet. Båda parter har dock i sin sakframställning hänvisat till ingivna rättsutlåtanden.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Inledning

Frågan i målet är om ett avstämningsbolag som har fattat beslut om utdelning på aktier, att utbetalas efter en framtida avstämningsdag, när annat inte särskilt bestämts, är skyldigt att betala bestämt utdelningsbelopp när bolaget efter utdelningsbeslutet, men före avstämningsdagen, löst in aktierna.

Eftersom frågan i målet således handlar om följderna av inlösen av aktier kommer hovrätten inledningsvis att kort redogöra för regleringen av inlösen av aktier och vilken verkan ett sådant förfarande får på aktierna i fråga. Hovrätten behandlar sedan i vilken utsträckning vissa bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551), angående vem som får utöva bl.a. ekonomiska rättigheter i aktiebolag, kan ges betydelse för tvistefrågan. Efter detta finns ett par avsnitt som rör frågan om uppkomsten av en fordran på utdelning och möjligheten att frikoppla en sådan fordran från aktien. Därefter övergår hovrätten till att göra jämförelser med köprätten och viss fordringsrätt i syfte att utreda i vilken utsträckning regleringen inom dessa områden kan ges betydelse för hur frågeställningen i målet

bör besvaras. Hovrättens slutliga ställningstagande presenteras sedan i ett sammanfattande avsnitt. Sist behandlas frågan om rättegångskostnader.

Inlösen av aktier

Minskning av aktiekapitalet regleras i 20 kap. aktiebolagslagen. Av 20 kap. 1 § följer att minskning av aktiekapitalet får ske för bl.a. återbetalning till aktieägarna och av 2 § samma kapitel framgår att minskning av aktiekapitalet kan genomföras med eller utan indragning av aktier.

Ett beslut om indragning av aktier medför att aktiekapitalet minskas genom att vissa av bolagets aktier dras in av bolaget och att bolaget i form av ett inlösenbelopp återbetalar del av aktiekapitalet till aktieägaren. En sådan indragning kallas för inlösen.¹

Genom registreringen av minskningsbeslutet fastställs enligt 20 kap. 20 § aktiebolagslagen minskningen av aktiekapitalet till det belopp som har angetts i beslutet eller, om ett visst belopp inte har angetts, till summan av de indragna aktiernas kvotvärden. Aktiekapitalet anses normalt minskat i och med att minskningsbeslutet registreras.

Om minskningen av aktiekapitalet har genomförts med indragning av aktier, ska de indragna aktierna genast strykas ur aktieboken. I avstämningsbolag ska styrelsen genast anmäla till den värdepapperscentral som för avstämningsregister för bolaget att minskningen har registrerats. Detta framgår av 20 kap. 21 § aktiebolagslagen.

De indragna aktierna blir genom registreringen ogiltiga, vilket innebär att de inte längre kan ge upphov till några rättigheter i bolaget.² En annan fråga är i vilken utsträckning redan uppkomna rättigheter alltjämt kan göras gällande efter inlösningsbeslutet. Hovrätten återkommer till denna fråga.

¹ Se bl.a. prop. 2004/05:85 s. 423 f.

² Se bl.a. Andersson m.fl., *Aktiebolagslagen, En kommentar*, (2023-06-05, JUNO) under rubriken 2. Minskningens rättsverkningar.

Aktiebolagslagens bestämmelser om utövande av rättigheter som är knutna till aktierna

Tingsrätten och parterna har uppehållit sig kring vissa bestämmelser i aktiebolagslagen angående vem som får utöva vissa rättigheter i ett aktiebolag. Hovrätten gör i dessa delar följande överväganden.

I 4 kap. 37 § första stycket första meningen aktiebolagslagen anges att en aktieägare inte får utöva de rättigheter gentemot bolaget som aktierna ger förrän han eller hon är införd i aktieboken. Bestämmelsen gäller som huvudregel för alla aktiebolag och innebär att den som vill utöva förvaltningsrättigheter eller ekonomiska rättigheter i bolaget dels måste vara rättmätig ägare till aktie i bolaget, dels måste vara införd i aktieboken. Under denna huvudregel faller bl.a. rätten att delta i och rösta på bolagsstämma samt att erhålla utdelning.

Undantag från huvudregeln i 4 kap. 37 § första stycket första meningen aktiebolagslagen gäller för bolag som inte är avstämningsbolag (andra meningen samma bestämmelse). I dessa kan, enligt 38 § samma kapitel, de rättigheter som är knutna till innehavet av ett aktiebrev, en kupong eller något annat särskilt bevis som har getts ut av bolaget åberopas även om innehavaren av värdepapperet inte är införd i aktieboken. Innehavaren av beviset kan då lyfta utdelning utan att vara införd i aktieboken.³

Eftersom det i förevarande mål rör sig om ett avstämningsbolag som enligt 6 kap. 10 § aktiebolagslagen och 4 kap. 5 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kon- toföring av finansiella instrument inte får utfärda aktiebrev är undantagen i 4 kap. 38 § aktiebolagslagen inte tillämpliga. För avstämningsbolag gäller i stället huvudregeln i 4 kap. 37 §.

I bestämmelsen i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen anges att i ett avstämningsbolag en aktieägare som på avstämningsdagen är införd i aktieboken och antecknad i ett avstäm-

³ Se bl.a. Rodhe och Skog (2020), *Rodhes Aktiebolagsrätt*, uppl. 26, s. 140.

ningsregister ska antas vara behörig att ta emot vinstutdelning. Bestämmelsen föreskriver inte att behörighet föreligger på de angivna villkoren. I stället förutsätts materiell behörighet som nödvändigt villkor för att en rätt att utöva de angivna rättigheterna ska föreligga.⁴

Bestämmelserna om utövande av rättigheter i 4 kap. 37–39 §§ aktiebolagslagen kompletteras av 41 § i samma kapitel. Bestämmelsen, som är tillämplig på såväl avstämnings- som kupongbolag, innebär i korthet att ett aktiebolag ska anses ha fullgjort sin skyldighet, att t.ex. betala ut beslutad utdelning, om betalning har skett till den som var upptagen i avstämningsregistret eller aktieboken. Huruvida mottagaren också är den rättmätige ägaren av aktien spelar enligt huvudregeln ingen roll. Skulle så inte vara fallet, blir det den rätte mottagarens sak att vända sig till den faktiske mottagaren och åstadkomma rättelse.⁵

Samtliga här behandlade bestämmelser reglerar förhållanden där aktierna förutsätts existera och där det följaktligen finns en aktieägare som kan vara inskriven i aktieboken. Som hovrätten redovisat ovan innebär emellertid beslutet om inlösen och den efterföljande registreringen att de aktuella aktierna blivit ogiltiga och att de genast ska strykas ur aktieboken. Bestämmelserna i 4 kap. 37–39 §§ kan inte utsträckas till att omfatta den i målet aktuella situationen, som avser rätten till utdelning som förfallit efter aktiernas upphörande.

Inte heller i övrigt finns några bestämmelser i aktiebolagslagen som uttryckligen reglerar den i målet aktuella frågan. Hovrätten kommer därför i det följande att gå igenom i vilken utsträckning det finns annan, närliggande, reglering i aktiebolagslagen eller inom andra rättsområden, som kan tjäna som vägledning för hur den aktuella situationen bör bedömas.

⁴ Se Lagrådets yttrande i prop. 2004/05:85 s. 1402 och Nerep m.fl., *Aktiebolagslag*, 4 kap. 39 §, Lexino 2019-07-01 (JUNO).

⁵ Prop. 2004/05:85 s. 568.

Utdelningsbeslutet har gett upphov till en fordran

En central fråga i målet är huruvida det genom utdelningsbeslutet har uppkommit en fordran gentemot bolaget. Den rådande uppfattningen torde vara att så är fallet.

Tanken att ett utdelningsbeslut ger upphov till en fordran synes först ha förts fram i 1890-års kommittébetänkande samt av Johan Hagströmer. Med hänvisning till dessa källor uttalade lagberedningen i förarbetena till 1944 års aktiebolagslag följande.

Då beslut fattas om utdelning av vinst [...] uppkommer för aktieägarna anspråk på utdelningens utbekommande. Detta anspråk är ett fordringsanspråk.⁶

I Hagströmer anges följande.

Har en med lag och bolagsordning öfverensstämmande vinstutdelning egt rum, kan någon återbäring däraf, i händelse af bolagets obestånd, icke ifrågakomma. Hvad den enskilde aktieegaren uppburit, är definitivt skildt ur bolagets förmögenhetsmassa. Råkar bolaget i konkurs och inestår en lagligen utanordnad vinstutdelning, bör utan tvifvel den eller de aktieegare, hvilka icke lyftat sina vinstbelopp, ega bevaka desamma i bolaget konkurs.⁷

Enligt Hagströmer medför således ett bolagsstämmobeslut om utdelning att en fordran som går att bevaka i en konkurs har uppstått. I 1890-års kommittébetänkande uttalas vidare att bolagsstämmans beslut om vinstutdelning inte kan återkallas genom ett efterföljande stämmobeslut.

Beslutes i föreskriven ordning, att vinsten eller någon del däraf icke skall utdelas [...] har den enskilde aktieägaren ej något giltigt civilrättsligt anspråk [...], men å sidan kan hans rätt att utfå sin andel i vinst, som enligt bolagsstämmobeslut skall utdelas, icke genom någon majoritetens åtgärd rätteligen betagas honom.⁸

⁶ SOU 1941:9 s. 282

⁷ Hagströmer (1872), *Om aktiebolag enligt svensk rätt*, s. 271.

⁸ NJA II 1895 AVD. II nr 3, s. 84.

Uttalandet i förarbetena till 1944 års lag har därefter upprepats i efterföljande statliga utredningar och propositioner och har getts innebörden att bolagsstämmans beslut skapar en fordran på utdelning. Någon skillnad i detta avseende har inte gjorts mellan avstämningsbolag och kupongbolag.⁹

Med hänvisning till vad som nu redovisats får gällande rätts ståndpunkt anses vara att det genom utdelningsbeslutet uppkommer en fordran gentemot bolaget för de dåvarande aktieägarna.

Omständigheten att ett utdelningsbeslut även innefattar ett beslut om att utbetalning ska ske först efter särskilt angiven avstämningsdag innebär att fordringen inte genom utdelningsbeslutet omedelbart förfaller till betalning. I förarbetena till 1975 års aktiebolagslag anfördes i detta avseende följande.

Denna fordran behöver emellertid inte vara omedelbart förfallen till betalning. I Sverige är det f.n. vanligt att utdelningen är förfallen till betalning i och med att bolagsstämman beslutat om utdelningen eller någon dag senare, som då anges i beslutet. Men eftersom bolagsstämman kan [...] med enkel majoritet besluta att inte dela ut någon vinst, kan stämman även besluta att utdelning ska utbetalas först vid en senare tidpunkt.¹⁰

Genom det i målet aktuella utdelningsbeslutet uppkom således en icke förfallen fordran på utdelning. Det kan vidare noteras att ingen del av denna fordran hade förfallit till betalning när stämman beslutade om inlösen av preferensaktierna samt att ingen del av de nu omtvistade utdelningarna om sammanlagt 15 kr per aktie hade förfallit till betalning när aktierna upphörde att existera i samband med registreringen av minskningsbeslutet.

Det förhållande att en fordran på utdelning inte är omedelbart förfallen till betalning påverkar i sig inte fordringens existens. Å andra sidan innebär fordrans uppkomst inte

⁹ Se bl.a. förarbetena till 1975 års aktiebolagslag, prop. 1975:103 s. 479, och förarbetena till nuvarande aktiebolagslag, prop. 2004/05:85 s. 762.

¹⁰ Prop. 1975:103 s. 479.

per automatik att den också kan göras gällande efter den tidpunkt då aktierna lösts in. Några uttryckliga uttalanden om vad som i denna fråga gäller för avstämningsbolag förekommer varken i praxis, förarbeten eller doktrin.

Stefan Lindskog har visserligen gett uttryck för följande uppfattning.

Indragning av aktie torde inte medföra att till aktien hänförlig tidigare beslutad vinstutdelning fryser inne. Däremot bör indragningen medföra ett generellt upphörande av aktielegitimationen. Situationen är ju närmast att jämföras med att en aktieägare ofrivilligt men lagenligt gått förlorad äganderätten till sina aktier.¹¹

Uttalandet i Lindskog är förhållandevis allmänt hållet och kan inte anses ge uttryckligt stöd för vad som gäller för en ännu inte förfallen utdelningsfordran i ett avstämningsbolag.

Kommentaren till 20 kap. 20 § aktiebolagslagen, som varit föremål för omfattande diskussion i målet, beskriver uttryckligen förhållandena för kupongbolag, utan att ange vad som i motsvarande situation bör gälla för avstämningsbolag.

Om minskningen genomförs med indragning av aktier påverkas också aktierättigheterna. De indragna aktierna blir i och med registreringen ogiltiga, vilket innebär att de inte längre kan ge några rättigheter i bolaget. De gäller såväl utdelning och andra ekonomiska rättigheter som förvaltningsrättigheter. En annan sak är att sådana ekonomiska rättigheter som uppkommit före registreringen består. Har ett kupongbolag exempelvis beslutat om utdelning på aktierna i fråga, så upphör givetvis inte rätten till den utdelningen genom minskningen.¹²

Sammanfattningsvis saknas uttryckliga uttalanden i praxis, förarbeten eller doktrin för vad som i den aktuella situationen bör gälla för en ännu inte förfallen fordran på utdelning i ett avstämningsbolag.

¹¹ Lindskog (1995), *Aktiebolagslagen, 6:e och 7:e kap., Aktiekapitalnedsättning och egna aktier*, s. 58.

¹² Se Andersson m.fl., *Aktiebolagslagen, En kommentar*, (2023-06-05, JUNO) under rubriken 2. Minskningens rättsverkningar.

Principen om aktiers odelbarhet och splittringsförbudet

I svensk rätt råder en stark koppling mellan en aktie och till aktien knutna rättigheter. I detta avsnitt behandlas särskilt frågan om kopplingen mellan fordran på utdelning och den aktie som grundar rätten till utdelning.

I 3 § 1944 års aktiebolagslag stadgades att en aktie är odelbar mot aktiebolaget. Bestämmelsen avsåg att slå fast att en aktie inte skulle kunna med verkan mot bolaget uppdelas i bråkdelar. En motsvarande bestämmelse upptogs inte i 1975 års aktiebolagslag eller aktiebolagslagen, men principen som sådan anses alltjämt gällande.¹³ Denna s.k. odelbarhetsprincip innefattar även ett förbud mot att aktierätten splittras på så sätt att de i aktien ingående rättigheterna kommer på skilda händer, så att exempelvis rösträtten tillkommer en person och de ekonomiska rättigheterna en annan eller så att vissa ekonomiska rättigheter – t.ex. rätten att delta i bolagets framtida vinstutdelning – skiljs från aktieägaren och övergår till en annan person.

En strikt tillämpning av principen om aktiers odelbarhet och splittringsförbudet skulle medföra att den uppkomna utdelningsfordran under inga omständigheter skulle kunna skiljas från aktien som gett upphov till utdelningen. Av splittringsförbudet anses följa att det inte går att, med verkan mot bolaget, överlåta *hela* den i aktien liggande rätt som är grunden till sådana anspråk, dvs. rätten till del i all framtida utdelning eller till deltagande i alla framtida nyemissioner. Det anses emellertid vara allmänt vedertaget att splittringsförbudet inte hindrar en aktieägare att överlåta sådana redan uppkomna och därmed från aktien skilda anspråk som rätten till *beslutad* vinstutdelning eller till deltagande i en *beslutad* nyemission.¹⁴

Sammanfattningsvis utgör principen om aktiers odelbarhet och det däri innefattande splittringsförbudet inte ett hinder mot att aktieägaren överlåter åtminstone redan beslutad vinstutdelning med bindande verkan mot bolaget. Eftersom förvärvaren av en sådan vinstutdelning aldrig kan få bättre rätt än överlåtarens gentemot aktiebolaget utgör detta

¹³ SOU 1971:15, s. 120, samt Johansson (2022), *Svensk Associationsrätt*, uppl. 13, s. 316 och 319 f.

¹⁴ Se Johansson (2022), *Svensk Associationsrätt*, uppl. 13, s. 316 och 319 f.

emellertid inte något stöd för att en överlåten fordran på utdelning består när aktiebolaget före avstämningsdagen löst in de ifrågavarande aktierna. Principen om aktiers odelbarhet och det därtill kopplade splittringsförbudet ger således inte någon ledning i den aktuella frågan.

Jämförelse med köprätten

Överlåtelse av aktier uppvisar i flera avseenden likheter med indragning av aktier, där aktiebolaget mot viss beslutad ersättning till aktieägarna löser in ifrågavarande aktier. Det finns därför skäl att undersöka i vilken utsträckning regleringen av överlåtelse av aktier kan ges betydelse för frågan i målet.

Överlåtelse av aktier regleras i bl.a. 80 § köplagen (1990:931). Av bestämmelsen, som är dispositiv, följer att i köp av aktier ingår utdelning som inte har förfallit till betalning före köpet. Fördelningen av andra till aktierna knutna rättigheter, såsom rätten att delta vid bolagsstämma, följer däremot av aktiebolagslagen. Enligt kommentaren till 80 § köplagen utgår lagrummet från vad parterna typiskt sett kan antas ha förutsett.¹⁵

En motsvarande reglering finns i 81 § köplagen för köp av räntebärande fordringar. Enligt denna bestämmelse ingår upplupen ränta som inte är förfallen till betalning i köpet. Med hänsyn till att köparen har rätt till sådan upplupen ränta gäller vidare att köparen ska betala för den utöver priset för själva fordringen. Anledningen till detta är att ränta på räntebärande fordringar i allmänhet förfaller i fasta terminer. Parterna är naturligtvis fria att avtala om ett pris i ett för allt för fordringen inklusive räntan.¹⁶

Bestämmelserna i 80 § och 81 § köplagen utgör avsteg från den i 79 § samma lag gällande principen som enligt dess huvudregel säger att avkastning på vara som uppstått före tillträdet av varan tillfaller säljaren och avkastning för tiden därefter köparen.

¹⁵ Ramberg och Herre, *Köplagen, En kommentar* (2021-09-10, JUNO), under rubriken 18.3.1. Rätten till utdelning på aktier.

¹⁶ Ramberg och Herre, *Köplagen, En kommentar* (2021-09-10, JUNO), under rubriken 18.4.1. Upplupen ränta.

Bestämmelsen i 80 § ges ingen närmare motivering i förarbetena till den moderna köplagen. I propositionens specialmotivering anges att paragrafen svarar mot 19 § i 1905 års köplag.¹⁷ I förslaget från 1903 till den äldre lagen anges att 19 § är i överensstämmelse med både nationellt och internationellt handelsbruk. Man uttalar därvid följande.

I kursen å sådana aktier, som äro föremål för börsnotering, inbegripes den icke förfallna utdelningen, så att, allteftersom förfallotiden närmar sig, kursen stiger för att, sedan den dag kommit, då utdelningen får lyftas, åter sjunka, ofta just med dennas belopp. Att köpet skett, efter det utdelningens belopp blifvit genom bolagsstämmas beslut fastställt men innan den för dess lyftande bestämda dagen inträdt, medför en rubbning i berörda förhållande.¹⁸

Utöver förslaget från 1903 som ledde fram till köplagen från 1905 utreddes frågan om en ny köplag i ett annat kommittébetänkande, NJA II 1901 nr. 1. Det lagförslag som då presenterades innehåller ingen motsvarighet till 19 § i 1905 års lag. Frågan om avkastning från sålt gods regleras i 1901 års förslag i 27 § enligt följande.

Afkastning, som af såldt gods faller förrän det aflämnas eller bör aflämnas, äge säljaren behålla. Afkomma efter såldt djur, så ock annan afkastning, som tillfällig är, tillhöre dock köparen.

Enligt motiven till den föreslagna bestämmelsen ansågs utdelning på aktie omfattas av andra meningen eftersom sådan avkastning var att anse som tillfällig. Detta medför att utdelningen tillkommer köparen även för det fall att den uppkommer före avlämningen av aktierna.¹⁹ Bestämmelsen mötte kritik i Högsta domstolens protokoll. Kritiken riktade sig dock mot bestämmelsens första mening och ledamöterna ansåg att det rätteligen bör vara så att huvudregeln är att avkastningen vid köpet alltid tillkommer köparen, oaktat om godset traderats.²⁰

¹⁷ Prop. 1988/89:76, s. 216.

¹⁸ NJA II 1906 nr. 1, s. 38.

¹⁹ NJA II 1901 nr. 1, s. 64.

²⁰ NJA II 1901 nr. 1, s. 65.

I Tore Alméns kommentar till 19 § i 1905 års köplag anges, precis som i lagförslaget, att bestämmelsen svarar mot nationellt och internationellt handelsbruk eftersom icke förfallen utdelning enligt Almén alltid inbegripes i kursen.²¹ Han hänvisar därvid till ordningsreglerna för Stockholmsbörsen från 1903 vari anges att ”vid försäljning av aktie skola alla ränte- och vinstudelningskuponger, som icke äro till betalning förfallna, inbegripas i kursen och medfölja aktien”.²² Almén uttalar vidare att rätten till utdelningen tillkommer köparen även om utdelningen förfaller till betalning innan tradition skett.²³

Avseende obligationer reglerades rätten till upplupen ränta i 20 § i 1905 års köplag. Bestämmelsen har samma materiella innehåll som 81 § i den nuvarande köplagen. I sammanhanget kan även nämnas att Högsta domstolen i NJA 1919 s. 413 fastställde en dom med innebörden att så kallade gratisaktier, som det beslutats om men som ännu inte utlämnats, ingått vid försäljningen av aktier, eftersom det inte förekommit någon omständighet som tyder på att gratisaktierna varit undantagna från försäljningen.

Sammanfattningsvis är det tydligt att den sedan länge nedtecknade ordningen är att avkastning på finansiella instrument, exempelvis utdelning på aktier och ränta på obligationer, enligt huvudregeln följer med instrumentet vid en överlåtelse. Detta oaktat om avkastningen har uppkommit redan före köpet eller i perioden mellan köpet och traditionen. Frågan om hur utdelning på aktier ska hanteras har utretts i två olika kommittébetänkanden under början på 1900-talet med samma resultat, och ordningen har inte ifrågasatts vid införandet av den nu gällande köplagen. Av 1919 års avgörande från Högsta domstolen framgår också att domstolen ansåg denna huvudregel gällande, förutsatt att omständigheterna inte talar emot det.

Regleringen inom köprätten sammanfaller således med vad som betecknats som huvudregel inom förmögenhetsrätten gällande avkastning som faller av ett objekt omkring tidpunkten för avlämnandet, nämligen den s.k. förfalloprincipen.²⁴

²¹ Almén (1906), *Om köp och byte af lös egendom*, Förra delen, s. 231.

²² 11 § 2 meningen i 1903 års ordningsregler för Stockholmsbörsen.

²³ Almén (1906), *Om köp och byte af lös egendom*, Förra delen, s. 232.

²⁴ Rodhe (1956), *Obligationsrätt*, s. 27 och 28.

En analog tillämpning av 80 § köplagen skulle alltså medföra att beslutad men ännu ej förfallen utdelning följer med aktierna om inte omständigheterna talar emot det. Några avgörande omständigheter som talar emot en sådan lösning, såsom exempelvis en uttrycklig reglering i avtal, har inte framkommit.

Jämförelse med fordringsrätten

Inledning

Hovrätten övergår här efter till att göra en jämförelse med några av de områden inom fordringsrätten som uppvisar likheter med aktierätten. Inledningsvis behandlas kapital- och vinstandelslån och därefter konvertibler.

Kapital- och vinstandelslån

När ett bolag behöver skaffa nytt kapital kan det ske på i huvudsak två sätt. Bolaget kan öka det egna kapitalet genom nyemission av aktier. Bolaget kan också öka det främmande kapitalet genom att ta upp lån. När det gäller lån förekommer det i ett flertal olika former.

Ett kapitalandelslån kännetecknas av att det belopp som gäldenären ska återbetala är variabelt i relation till antingen bolagets vinstutveckling, kursutvecklingen på bolagets aktier, bolagets resultat eller bolagets finansiella ställning.²⁵ Om, till exempel, bolagets vinstutveckling är negativ, så minskar det belopp som gäldenären (bolaget) ska återbetala till borgenären och vice versa. Låneformen kallas även för delägardebenture och var förbjuden mellan sent 1970-tal och tidigt 2000-tal.

Efter att ha varit förbjudet kom kapitalandelslån att återinföras i svensk rätt genom den nuvarande aktiebolagslagen. Skälen för återinförandet var i huvudsak att det ansågs vara upp till den enskilde investeraren att väga, bedöma och prissätta de risker som låneformen är förknippad med.²⁶

²⁵ Prop. 2004/05:85, s. 664.

²⁶ Prop. 2004/05:85, s. 368.

Vid sidan om kapitalandelslån, där det alltså är kapitalbeloppet som t.ex. knyts till bolagets finansiella utveckling, finns även vinstandelslån. Vid ett vinstandelslån är det i stället avkastningen på lånet som knyts till exempelvis bolagets finansiella ställning. Den ränta gäldenären ska betala för lånet minskar således om bolagets vinstutveckling är negativ och vice versa. Låneformen kallas även för lånedebenture och har inte varit förbjuden. Det finns inget hinder mot att både räntan och återbetalningen av kapitalbeloppet knyts till, till exempel, bolagets vinstutveckling, alltså att ett lån är både ett vinstandelslån och ett kapitalandelslån.

Eftersom de nu behandlade låneformerna kan begränsa utrymmet för framtida utdelning till aktieägarna krävs i vissa fall att ett beslut att uppta ett sådant lån fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen, se 11 kap. 11 § aktiebolagslagen.

Kännetecknande för kapital- och vinstandelslån är att de utgör en mellanform mellan aktie och obligation. De är vidare, till skillnad från ett sedvanligt lån, förknippade med betydande spekulativa moment.²⁷ Den centrala skillnaden jämfört med en aktie är att borgenären saknar möjlighet att utöva förvaltningsrättigheter i aktiebolaget och därmed är mer utsatt än vad en aktieägare är. Samtidigt kan emellertid kriterierna för att långivarens investering ska ge avkastning vara konstruerade på exakt samma sätt som aktieägarens.

Högsta domstolen har i NJA 1935 s. 270 uttalat att innehavare av kapitalandelslån ”måste [...] anses i väsentlig mån likställda med aktieägare...”.

Vidare uttalas i prop. 1975:103 följande.

Man kan därför med visst fog påstå att en innehavare av ett vinstandelsbevis av nu berört slag i realiteten intar samma ställning som aktieägare men utan att kunna

²⁷ Prop. 1975:103, s. 221.

deltaga i bolagets förvaltning och utan att kunna åberopa några av de skyddsregler som gäller för aktieägare.²⁸

Även Rolf Dotevall har uttalat att ett kapitalandelslån är i allt väsentligt jämförbart med en aktie då ”den enda skillnaden är att borgenären saknar rösträtt och möjlighet till inflytande i bolagets förvaltning”.²⁹ Svante Johansson är inne på samma linje och pekar även han på likheterna mellan å ena sidan kapital- och vinstandelslån och å andra sidan aktier, med följande uttalande.

Vidare finns, för aktiebolag, vissa slag av låneförbindelser och andra finansiella instrument, som på sätt och vis kan sägas representera en mellanform mellan obligationer och aktier. De ger nämligen i vissa avseenden samma rätt som obligationer men innebär i andra avseenden anspråk som i viss utsträckning kan sägas motsvara de som följer med aktier. En sådan mellanform är vinstandels- och kapitalandelslån, där räntan och/eller storleken på återbetalningen av kapitalbeloppet är beroende av bolagets vinst eller vinstutdelning till aktieägarna.³⁰

Liknande uttalanden har gjorts av Knut Rodhe och Rolf Skog:

Innehavaren av ett kapitalandelsbevis har en ställning som ligger mycket nära aktieägarens. Den väsentliga skillnaden föreligger dock, att kapitalandelsinnehavaren inte har någon rösträtt på bolagsstämma och inte heller någon möjlighet att ingripa mot ett för denne skadligt bolagsstämmobeslut. Aktiebolagslagen förbjuder bolagen att ge ut aktier utan rösträtt, och i konsekvens därmed förbjöds tidigare också bolagen att ta upp kapitalandelslån. Genom 2005 års aktiebolagslag upphävdes detta förbud. I 11 kap. 11 § aktiebolagslagen föreskrivs att ett aktiebolag får ta upp kapitalandelslån under samma förutsättningar som vinstandelslån.³¹

²⁸ Prop. 1975:103, s. 221.

²⁹ Dotevall (2015), *Aktiebolagsrätt*, s. 163.

³⁰ Johansson (2022), *Svensk Associationsrätt i huvuddrag*, uppl. 13, s. 266.

³¹ Rodhe och Skog (2020), *Rodhes Aktiebolagsrätt*, uppl. 26, s. 73.

Det finns inga särskilda regler för det materiella innehållet i kapital- och vinstandelslån. Vid tolkning av sådana lån äger därmed, för det fall att parterna inte avtalat om annat, allmänna fordringsrättsliga regler tillämpning. En allmän utgångspunkt är dock att investeraren/långivaren inte har rätt till ränta på lånet efter den tidpunkt då bolaget löst lånet, vilken vid en jämförelse med tvistefrågan i målet torde motsvaras av tidpunkten för inlösen av preferensaktierna.

Som framkommit ovan råder således stora likheter mellan å ena sidan aktier och å andra sidan kapital- och vinstandelslån. Det kan på goda grunder argumenteras för att i synnerhet ett kapitalandelslån närmast är att betrakta som en röstlös aktie. Omvänt kan en aktie, och särskilt en preferensaktie som normalt har svagare rösträtt än en vanlig aktie, i många avseenden liknas vid ett kapitalandelslån med rösträtt, där en periodiserad utdelning närmast kan anses motsvara ränta på lånet. Det finns därmed skäl att till ledning för den i målet aktuella tvistefrågan analogivis beakta de förutsättningar som gäller för kapital- och vinstandelslån. I samma riktning talar förhållandet att såväl utgivandet av aktier som upptagandet av lån endast är olika sätt för aktiebolag att resa kapital och för investerare att riskera sitt kapital mot ersättning.

Sammanfattningsvis finns goda skäl att vid bedömningen av tvistefrågan i målet beakta vad som gäller för kapital- och vinstandelslån. Som angetts ovan är det en allmän utgångspunkt att investeraren/långivaren inte har rätt till ränta på lånet efter den tidpunkt då bolaget löst lånet. Denna tidpunkt motsvaras i nu aktuellt fall närmast av tidpunkten för inlösen av aktierna. En analog tillämpning av förhållandena för kapital- och vinstandelslån kan med denna utgångspunkt anses tala för att rätt till icke förfallen utdelning inte föreligger efter inlösen av aktier.

Konvertibler

En konvertibel är enligt 11 kap. 4 § aktiebolagslagen ”en skuldförbindelse som har getts ut av ett aktiebolag mot vederlag och som ger innehavare, viss man eller viss man eller order rätt eller skyldighet att helt eller delvis byta sin fordran mot aktier i bolaget”. En konvertibel är således ett lån med en rätt eller skyldighet för borgenären att växla kapitalbeloppet mot aktier i bolaget. Det råder dispositionsfrihet avseende konvertibelns närmare villkor och rätten att begära konverteringen, eller skyldigheten att genomföra den,

kan till exempel variera under konvertibelns löptid, likaså vara beroende av vissa andra särskilda emissionsvillkor.³²

Utnyttjandet av en konvertering innebär för borgenären att fordran utsläcks och att borgenären i stället övergår till aktieägare.³³ För bolaget medför konverteringen, utöver att nya aktier jämte ny aktieägare tillkommer, att skulden omvandlas till att bli en del av aktiekapitalet.³⁴

Reglerna för emission av konvertibler finns i 15 kap. aktiebolagslagen och har mycket stora likheter med reglerna för nyemission av aktier i 13 kap. aktiebolagslagen. I 15 kap. aktiebolagslagen uppställs vissa närmare krav på hur en emission av konvertibler ska gå till, avseende bl.a. krav på bolagsstämmobeslut och att förslaget till bolagsstämmobeslut ska ha visst innehåll.

Aktiebolagslagen innehåller inga särskilda bestämmelser om hur själva konverteringen ska gå till, vilket i stället normalt regleras i konvertibelvillkoren. Avstämningsdagen ges därför, till skillnad från vid utdelning i avstämningsbolag, ingen lagstadgad betydelse för frågorna om vem som har rätt till konvertering eller hur tilldelningen av aktier efter konverteringen ska gå till. Detta förhållande ligger för övrigt i linje med att fordringsägare inte upptas i avstämningsregistret. Regleringen av konvertibler ger därför inte någon närmare ledning för lösningen av tvistefrågan i målet.

Slutsats

Som framkommit ovan saknas uttrycklig lagreglering av den i målet aktuella frågan. Jämförelser med relevanta delar av såväl köprätten som fordringsrätten talar emellertid för att rätt till utdelning på aktier i ett avstämningsbolag enligt huvudregeln inte föreligger efter den tidpunkt då aktierna på grund av inlösen upphört att existera. Frågan i målet bör därför besvaras på så sätt att ett avstämningsbolag som har fattat beslut om utdelning

³² Prop. 2004/05:85, s. 659.

³³ Förutsatt att inte några andra särskilda villkor ställts upp i konvertibelns.

³⁴ 11 kap. 1 § aktiebolagslagen och prop. 2004/05:85 s. 659.

på aktier, att utbetalas efter en framtida avstämningsdag, som utgångspunkt inte är skyldigt att betala bestämt utdelningsbelopp när bolaget efter utdelningsbeslutet, men före avstämningsdagen, löst in de ifrågavarande aktierna. Ett annat sätt att uttrycka det på är att det fordringsanspråk som i och för sig uppkommer genom utdelningsbeslutet är villkorat av aktiens bestånd på avstämningsdagen, om annat inte särskilt bestämts.

Det har inte påståtts att något från huvudregeln avvikande angetts i Victoriahems bolagsordning eller bestämts av bolagsstämman vid besluten om utdelning respektive aktieinlösen. Victoriahem är därför inte skyldigt att utbetala ännu ej erlagda utdelningsbelopp avseende de ifrågavarande preferensaktierna. Kapatens talan ska följaktligen ogillas.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska Kapatens ersätta Victoriahems rättegångskostnad även i hovrätten. Kapatens har vitsordat den av Victoriahem begärda ersättningen. Victoriahems rättegångskostnadsyrkande ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Domen får överklagas senast den 23 oktober 2023.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Björn R. le Grand, Lars Lindblad, Fredrik Landgren och Joakim Westerlund (referent).

MALMÖ TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2022-09-23
Meddelad i
Malmö

Mål nr
T 2639-21

PARTER

Kärande

Kapatens R4 AB, 559236-1777
c/o Kapatens Partners AB
Box 650
114 11 Stockholm

Ombud: Advokaterna Jonas Benedictsson,
Christofer Isaksson och Carl Svernlöv
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB
Box 180
101 23 Stockholm

Svarande

Victoriahem AB, 556695-0738
Box 2
201 20 Malmö

Ombud: Advokaterna Filip Funk och Per Österlind
Fredersen Advokatbyrå AB
Turning Torso
211 15 Malmö

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
 2. Kapatens R4 AB ska ersätta Victoriahem AB:s rättegångskostnad med 1 300 000 kr, varav 1 150 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.
-

Dok.Id 1552541

Postadress
Box 265
201 22 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 1

Telefon
040-35 30 00
E-post: malmo.tingsratt@dom.se
www.malmotingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Victoriahem AB, tidigare Victoria Park AB, (Victoriahem) är ett fastighetsbolag med säte i Malmö. Vid de i målet relevanta tidpunkterna var bolaget ett avstämningsbolag i enlighet med 1 kap. 10 § aktiebolagslagen. Mellan åren 2013 och 2019 var bolaget noterat på Nasdaq Stockholm.

År 2013 genomförde Victoriahem en emission av aktier till allmänheten, varav en del av emissionen avsåg preferensaktier. Per juni månad 2019 fanns det 1 302 047 preferensaktier i Victoriahem.

För den särskilda företrädesrätten såvitt avsåg utdelning på de aktuella preferensaktierna gällde de villkor som angavs i Victoriahems bolagsordning, bland annat punkterna 5.2.1 och 5.2.2, som i huvudsak stadgade följande:

”5.2.1 Preferensaktierna skall medföra företrädesrätt framför stamaktierna till årlig utdelning av tjugo (20) kronor per preferensaktie med kvartalsvis utbetalning om fem (5) kronor per preferensaktie. Avstämningsdagar för de kvartalsvisa utbetalningarna skall vara sista vardagen i mars, juni, september respektive december varje år.

5.2.2 Om ingen utdelning lämnats till preferensaktieägare, eller om årlig utdelning understigande tjugo (20) kronor per preferensaktie lämnats under ett eller flera år, skall preferensaktierna medföra rätt att av följande års utdelningsbara medel också erhålla Innestående Belopp, som det definieras nedan (innefattande på Innestående Belopp belöpande Uppräkningsbelopp, som det definieras nedan), innan utdelning på stamaktierna sker. Om ingen utdelning lämnas eller om årlig utdelning understigande tjugo (20) kronor per preferensaktie lämnats under ett eller flera år ankommer det på följande årsstämma att fatta beslut om fördelningen av den kvartalsvisa utbetalningen av Innestående Belopp. Preferensaktierna skall i övrigt inte medföra någon rätt till utdelning.”

Den 23 april 2019 beslutade Victoriahems årsstämma om utdelning av 20 kr per preferensaktie att ske i fyra utbetalningar om 5 kr den 3 juli 2019, den 3 oktober 2019, den 7

januari 2020 och den 3 april 2020. Preferensaktien handlades på Stockholmsbörsen den 23 april 2019 som högst för 317 kr och hade en stängningskurs om 310 kr.

För inlösen av preferensaktierna fanns villkor föreskrivna i Victoriahems bolagsordning, punkt 5.4:

”5.4.1 Minskning av aktiekapitalet, dock inte under minimikapitalet, kan från och med år 2015 äga rum efter beslut av bolagsstämman genom inlösen av preferensaktier enligt följande grunder.

5.4.2 Bolagsstämman bestämmer det antal preferensaktier som varje gång skall inlösas, varvid inlösen skall ske pro rata i förhållande till det antal preferensaktier som varje preferensaktieägare äger vid tidpunkten för bolagsstämmans beslut om inlösen. Om fördelningen enligt ovan inte går jämnt ut skall styrelsen besluta om fördelningen av överskjutande preferensaktier som skall inlösas. Om beslutet biträds av samtliga preferensaktieägare kan dock stämman besluta vilka preferensaktier som skall inlösas.

5.4.3 Innehavare av till inlösen bestämd preferensaktie skall vara skyldig att tre månader efter det att han underrättats om inlösningsbeslutet mottaga lösen för aktien med ett belopp beräknat som summan av ett Basbelopp, som det definieras nedan plus Innestående Belopp enligt punkt 5.2 (innefattande på Innestående Belopp belöpande Uppräkningsbelopp till och med den dag då lösenbeloppet förfaller till betalning). Om inlösenbeslutet fattas senast den 31 december 2018 skall Basbeloppet uppgå till 130 procent av teckningskursen till vilken preferensaktien emitterades vid den första emissionen av preferensaktier. Om inlösenbeslutet fattas mellan den 1 januari 2019 och den 31 december 2020 skall Basbeloppet uppgå till 120 procent av teckningskursen till vilken preferensaktien emitterades vid den första emissionen av preferensaktier. Om inlösenbeslutet fattas efter den 31 december 2020 skall Basbeloppet uppgå till 110 procent av teckningskursen till vilken preferensaktien emitterades vid den första emissionen av preferensaktier. Från den dag lösenbeloppet förfaller till betalning upphör all uppräkningsbelopp därå enligt punkt 5.2.3.”

Den 19 juni 2019 beslutade Victoriahem vid extra bolagsstämma att inlösa samtliga preferensaktier för 300 kr styck och att en sista utbetalning av utdelning på preferensaktierna skulle ske den 3 juli 2019. Denna utbetalning var också den sista som genomfördes. Utbetalning av beslutad inlösenlikvid skedde den 11 juli 2019. Omedelbart före det att preferensaktierna löstes in handlades de på börsen för ett pris omkring 300 kr styck, det vill säga motsvarande inlösenbeloppet. Victoriahem har inte genomfört utbetalning av tidigare beslutad utdelning per avstämningsdagarna den 3 oktober 2019, den 7 januari 2020 eller den 3 april 2020. Parterna är överens om att aktierna vid dessa tidpunkter redan hade lösts in av Victoriahem och således hade upphört att existera och att de före detta preferensaktieägarna därför inte heller per dessa avstämningsdagar var inskrivna i Victoriahems aktiebok eller upptagna i Victoriahems avstämningsregister hos Euroclear. Parterna är även överens om att det inte heller fanns någon annan som såvitt avser preferensaktierna var inskriven i Victoriahems aktiebok eller upptagen i Victoriahems avstämningsregister såsom ägare till dessa aktier.

Parterna är slutligen överens om att samma rättigheter som tingsrätten eventuellt finner att de före detta preferensaktieägarna har, tillkommer i stället Kapatens R4 AB (Kapatens) som förvärvat dessa från aktieägarna.

YRKANDEN M.M.

Kapatens har yrkat att tingsrätten ska förplikta Victoriahem att till Kapatens betala 1 479 165 kr jämte ränta om 10 procent på 493 055 från den 3 oktober 2019, på 493 055 kr från den 7 januari 2020 och på 493 055 kr från den 3 april 2020, allt till dess betalning sker. I andra hand har Kapatens yrkat att ränta ska beräknas enligt 3 och 6 §§ räntelagen.

Victoriahem har bestritt käromålet, men vitsordat kapitalbeloppet och Kapatens andrahandsyrkande avseende ränta som skäligt i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Kapatens

Varje före detta preferensaktieägare har en fordran på bolaget avseende den beslutade utdelning som ännu inte har betalats ut. Fordran på utdelning uppkom i och med beslutet om utdelning den 23 april 2019. Victoriahem är därför skyldig att utge 15 kr per aktie (sammanlagt 98 611 aktier) till de före detta preferensaktieägarna och numera till Kapatens som övertagit fordringsrätterna.

Det faktum att preferensaktierna inlösts av Victoriahem innan tidigare beslutad utdelning utbetalts utsläcker inte fordringarna som uppkommer redan genom utdelningsbeslutet. Bestämmelserna i 4 kap. 37 och 39 §§ aktiebolagslagen är formföreskrifter som inte syftar till att eller kan utsläcka en tidigare uppkommen fordran och utgör inte heller förutsättningar eller villkor för fordrans uppkomst eller fortsatta existens.

De berättigade preferensaktierna var införda i aktieboken vid tidpunkten för utdelningsbeslutet och de preferensaktieägare som överlätit sina fordringar till Kapatens var införda som ägare till dessa preferensaktier vid tidpunkten för inlösen. Skälet till att preferensaktieägarna inte var införda i aktieboken och i avstämningsregister vid senare avstämningsdagar för utbetalning är att preferensaktierna lösts in av Victoriahem innan utbetalning skett och att aktierna därmed inte längre existerade. Det fanns därför inte någon som var införd som aktieägare i aktieboken eller avstämningsregistret. Det förhållandet påverkar inte den materiella rätten att utfå betalning i enlighet med fordran på utdelning.

Inlösen av preferensaktierna kan i sig inte utsläcka en tidigare etablerad fordran. Det föreligger inga skäl att hantera ett inlösenbesluts konsekvenser olika beroende på om bolaget är ett kupongbolag eller ett avstämningsbolag. Huruvida aktierna är införda i aktieboken och i avstämningsregistret har ingen betydelse för fordran. Avstämnings-tidpunkten för utbetalning påverkar inte fordrans existens då fordran uppkommer redan genom beslutet om utdelning.

Bestämmelsen i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen reglerar endast när en ny aktieägare kan börja utöva de rättigheter som är förknippade med aktieinnehavet, men säger inte att en före detta aktieägare, som på grund av ett inlösenbeslut inte längre är aktieägare, inte kan utöva sina tidigare förvärvade ekonomiska rättigheter mot bolaget. Bestämmelsen i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen syftar inte till att inskränka eller utsläcka sedan tidigare uppkomna fordringsrätter i form av utdelning på aktier som till följd av inlösen inte längre existerar och alltså inte kan ligga till grund för avstämmning. Att någon på grund av bolagets ensidiga beslut att lösa in vederbörandes aktie inte längre är aktieägare har ingen inverkan på den tidigare uppkomna fordrans existens. Bestämmelsen i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen är en legitimationsregel enligt vilken ett avstämningsbolag kan presumera att den som är inskriven i aktiebok och upptagen i avstämningsregistret är behörig att motta till exempel utdelning. Det följer emellertid av 4 kap. 41 § aktiebolagslagen att 4 kap. 39 § aktiebolagslagen inte påverkar den materiella rätten till utdelning för det fall bolaget i fråga om utdelning till exempel skulle vara i ond tro i fråga om riktigheten av avstämningsregistrets innehåll. Bestämmelserna i 4 kap. 37 och 39 §§ är endast ordningsföreskrifter som syftar till att förenkla masshantering och reglerna kan inte tillämpas eller förstås på ett sådant sätt att de syftar till att omkullkasta grundläggande fordrings- och aktiebolagsrättsliga principer som varit vedertagna under mycket lång tid.

Det bestrids att ett utdelningsbeslut kan villkoras. Om det vore möjligt måste ett sådant villkor tydligt framgå av bolagsordningen eller utdelningsbeslutet, vilket inte skett i förevarande fall. Varken i bolagsordningen eller utdelningsbeslutet kan intolkas något villkor. Kraven på tydlighet måste ställas mycket högt för det fall det skulle vara möjligt att uppställa sådana villkor. Det bestrids att implicita villkor eller förutsättningar följer av lag. En ordning där bolagets styrelse eller en enkel majoritet vid bolagstämma ensidigt kan besluta att utsläcka ett redan tidigare beslutat utdelningsbeslut genom att senare besluta om inlösen står dessutom i strid med de aktiebolagsrättsliga generalklausulerna i 7 kap. 47 § och 8 kap. 41 § aktiebolagslagen.

Att preferensaktierna har inlösts och att preferensaktieägarna inte längre är inskrivna i aktieboken eller i avstämningsregistret har sammanfattningsvis inte utsläckt fordringsrätten. Några villkor och/eller förutsättningar grundade i utdelningsbeslutet, bolagsordning eller lag, med innebörd att utbetalning av den tidigare beslutade utdelningen inte ska ske, föreligger inte.

Att Victoriahem har betraktat inte utbetald utdelning som en skuld redan vid beslut om utdelning framgår av Victorias årsredovisning för 2018 av vilken det framgår att Victoriahem skuldfört 10 mkr för två utbetalningsdagar som skulle infalla under nästkommande räkenskapsår. Att skulden inte redovisades i årsredovisningen för 2019 berodde på att den upprättades och gavs in 2020. Då hade preferensaktierna redan lösts in och Victoriahem var i efterhand av uppfattningen att någon skuld inte längre existerade.

Ränta

Grunden för beräkning är i första hand en analog tillämpning av den uppräkningsränta om 10 procent som bolagsordningen föreskrev i händelse av att utdelningsbeslut inte fattades eller fattades med lägre belopp än det i bolagsordningen angivna och att ränta löper från respektive förutbestämd förfallotidpunkt som följde av dåvarande bolagsordning och utdelningsbeslutet. Grunden för beräkning är i andra hand att förfallotidpunkterna bestämts i förväg, genom utdelningsbeslutet, dvs samma förfallotidpunkter som det i första hand framställda ränteyrkandet, och att dessa har försuttits.

Victoriahem

Victoriahem var vid den för målet aktuella tidpunkten ett avstämningsbolag i enlighet med 1 kap. 10 § aktiebolagslagen. I enlighet med 4 kap. 37 § aktiebolagslagen får en aktieägare i ett avstämningsbolag inte utöva de rättigheter gentemot bolaget som ett aktieinnehav ger förrän han eller hon är införd i aktieboken. Till skillnad från ett kupongbolag saknas det för ett avstämningsbolag undantag från nämnda bestämmelse.

Någon rätt att kräva utbetalning av beslutad utdelning från ett avstämningsbolag föreligger inte förrän på avstämningsdagen. Denna rätt förutsätter att aktieägaren är införd i

aktieboken på avstämningsdagen. En preferensaktieägare som får sin aktie inlöst innan en avstämningsdag infaller och som inte längre är införd i aktieboken är därefter inte längre berättigad till utdelning på preferensaktien. Aktieägaren har i den situationen inte heller någon fordran mot bolaget på utdelning. Under alla förhållanden kan aktieägaren inte göra gällande någon sådan fordran mot ett avstämningsbolag och kräva betalning, även för det fall att en fordran rent fordringsrättsligt skulle anses existera även efter inlösen av preferensaktierna. Det är följaktligen endast aktieägare som är införda i aktieboken per avstämningsdagen som är berättigade att få utdelning utbetald i ett avstämningsbolag.

De tidigare preferensaktieägarna som har överlåtit sina påstådda fordringar till Kapatens var inte införda i Victoriahems aktiebok varken den 3 oktober 2019, den 7 januari 2020 eller den 3 april 2020. Aktierna inlöstes dessförinnan i enlighet med bestämmelserna i bolagsordningen och ägarna erhöll det belopp som de därvid var berättigade till i enlighet med bolagsordningen. De före detta preferensaktieägarna har inte varit berättigade till ytterligare utdelning efter det att aktierna inlöstes och kan under alla förhållanden inte göra någon sådan rätt till utdelning gällande mot Victoriahem. Kapatens har inte erhållit en bättre rätt till utdelning än vad som tillkommit de före detta preferensaktieägarna. Victoriahems hantering av preferensaktierna har under alla förhållanden följt etablerat bruk inom näringslivet.

I aktuellt fall har fordran varit beroende av att de villkor och förutsättningar som enligt lag gäller för rätt till utdelning i avstämningsbolag har varit uppfyllda vid varje avstämningsdag. Så har här inte varit fallet. Förutsättningar för utdelning i ett avstämningsbolag är att aktien inte ska ha varit inlöst samt att aktieägaren har varit upptagen i aktieboken per avstämningsdagen. Detta följer av 1 kap. 10 § jämförd med 4 kap. 37 och 39 §§ aktiebolagslagen samt i enlighet med etablerat bruk inom näringslivet.

Bolagsordningen anger uttryckligen vad en preferensaktieägare ska erhålla från bolaget vid inlösen av preferensaktier, varken mer eller mindre. Victoriahems bolagsordning

angav inte att preferensaktieägare efter inlösen skulle ha rätt att få utbetalt tidigare beslutad vinstutdelning. Det var därför en underförstådd premis för vinstutdelningsfordran att den preferensaktie som vinstutdelningen belöpte på inte blev inlöst före avstämningsdagen för utbetalningen av beslutad utdelning.

Oavsett om någon utdelningsfordran har uppkommit genom bolagsstämans beslut eller inte har under alla förhållanden inte preferensaktieägarna kunnat göra gällande något krav på utbetalning av sådan fordran efter att inlösen av preferensaktierna skett.

Det vitsordas att inte utbetald utdelning har tagits upp som en skuld i bolagets årsredovisning för räkenskapsåret för år 2018. Detta saknar dock relevans eftersom Victoria endast har följt god redovisningssed. Vid tidpunkten för årsredovisningens upprättande var det oklart om villkoren skulle komma att uppfyllas per avstämningsdagen. Vid sådan osäkerhet ska inte utbetalda ersättningar tas upp i enlighet med god redovisningssed. När det stod klart att villkoren inte skulle uppfyllas togs utdelningen inte heller upp i årsredovisningen för räkenskapsåret 2019.

UTREDNING

Parterna har inte åberopat någon bevisning. De har dock sakframställnings och pläderingsvis hänfört sig till rättsutlåtanden, litteratur, förarbeten och praxis. Kapatens har därvid hänfört sig till rättsutlåtanden författade av professor Jan Andersson, professor Daniel Stattin samt advokaten Ola Åhman. Victoriahem har å andra sidan hänfört sig till rättsutlåtanden författade av före detta justitierådet och ordföranden i Högsta domstolen Johan Munck, docenten Svante Johansson samt advokaten Erik Sjöman.

DOMSKÄL

Frågan som tingsrätten har att ta ställning till

Frågan i målet är om ett avstämningsbolag som har fattat beslut om utdelning på preferensaktier, att utbetalas vid ett antal olika framtida avstämningsdagar, är skyldigt att genomföra sådana utbetalningar när bolaget efter utdelningsbeslutet men före full utbetalning löst in de ifrågavarande aktierna.

Allmänt om avstämningsbolag och inlösen av aktier

Av 1 kap. 10 § aktiebolagslagen följer att ett avstämningsbolag är ett aktiebolag vars bolagsordning innehåller förbehåll om att bolagets aktier ska vara registrerade i ett avstämningsregister enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument. Av bestämmelsen följer vidare att aktier i ett avstämningsbolag ska vara registrerade i avstämningsregister för bolaget. Bolag som inte är avstämningsbolag benämns, även om termen inte förekommer i aktiebolagslagen, kupongbolag. I aktiebolagslagen finns bestämmelser som tar sikte på såväl avstämningsbolag som kupongbolag, men även reglering som i väsentliga avseenden skiljer dem åt. I avstämningsbolag förekommer exempelvis inte aktiebrev, emissionsbevis eller liknande handlingar.

Bestämmelser om inlösen av aktier finns i 20 kap. aktiebolagslagen. Av 20 kap. 20 § aktiebolagslagen följer att genom registreringen av minskningsbeslutet fastställs minskningen av aktiekapitalet till det belopp som har angetts i beslutet eller, om ett visst belopp inte har angetts, till summan av de indragna aktiernas kvotvärden. Aktiekapitalet anses normalt minskat i och med att minskningsbeslutet registreras. De indragna aktierna blir genom registreringen ogiltiga, vilket innebär att de inte längre kan ge några rättigheter i bolaget. Av 20 kap. 21 § aktiebolagslagen framgår vidare att om minskningen av aktiekapitalet har genomförts med indragning av aktier, ska de indragna aktierna genast strykas ur aktieboken. I avstämningsbolag ska styrelsen genast anmäla till den värdepapperscentral som för avstämningsregister för bolaget att minskningen har registrerats.

Uppkomsten av aktieägares fordran på utdelning i avstämningsbolag

Av 18 kap. 1 § aktiebolagslagen följer att beslut om vinstutdelning fattas av bolagsstämman. Den rådande uppfattningen torde vara att det genom ett vinstutdelningsbeslut uppkommer en fordran för en aktieägare gentemot det utdelande bolaget. I förarbetena till 1944 års aktiebolagslag angavs sålunda att ”Då beslut fattas om utdelning av vinst, som enligt fastställd balansräkning återstår sedan avsättning skett till reservfonden och enligt

beredningens förslag även till skuldregleringsfond, uppkommer för aktieägarna anspråk på utdelningens utbekommande. Detta anspråk är ett fordringsanspråk.” (se SOU 1941:9 s. 282.). Att det genom vinstutdelningsbeslutet uppkommer ett fordringsanspråk bekräftades sedan i förarbetena till 1975 års aktiebolagslag där det angavs att ”När bolagsstämman vederbörligen beslutat om utdelning till aktieägarna har dessa en fordran mot bolaget.” (se prop. 1975:103 s. 479.). Även i förarbetena till nuvarande aktiebolagslag konstaterades att ”Sedan bolagsstämman har beslutat om vinstutdelning erhåller aktieägarna en fordran mot bolaget på utdelningsbeloppet.” (se prop. 2004/05:85 s. 762.)

Tingsrätten kan konstatera att det i frågan om och när en fordran på utdelning uppkommer vid vinstutdelning inte i förarbetena har gjorts någon åtskillnad mellan avstämningsbolag och kupongbolag sedan bestämmelser om avstämningsbolag infördes i aktiebolagslagen. I förarbetena till 1975 års aktiebolagslag anfördes däremot att ”Denna fordran behöver emellertid ej vara omedelbart förfallen till betalning. I Sverige är det f.n. vanligt att utdelningen är förfallen till betalning i och med att bolagsstämman beslutat om utdelningen eller någon dag senare, som då anges i beslutet. Men eftersom bolagsstämman kan (...) med enkel majoritet besluta att inte dela ut någon vinst, kan stämman även besluta att utdelning ska utbetalas först vid en senare tidpunkt.”. Det konstaterades vidare att ”Det förekommer någon gång att bolagsstämman beslutar om utdelning i två poster, varav den första utbetalas genast och den andra först senare. På motsvarande sätt kan i avstämningsbolag beslutas två utbetalningar, varvid även två avstämningsdagar måste fastställas.” (se prop. 1975:103 s. 479.).

Att någon åtskillnad mellan kupongbolag och avstämningsbolag härvid skulle vara lagstiftarens avsikt finns det inte stöd för. Lagstiftaren synes tvärtom ha förutsatt att det även i avstämningsbolag vid framtida avstämningsdagar föreligger en grundläggande fordran för vilken utbetalning kan ske ”först senare”. Även i avstämningsbolag uppkommer således enligt tingsrätten en fordran för aktieägaren vid beslutet om utdelning. Att fordran på grund av framtida avstämningsdagar inte behöver vara omedelbart förfallen till betalning påverkar i sig inte den genom utdelningsbeslutet uppkomna fordrans existens.

Tingsrättens bedömning är följaktligen att det för de före detta preferensaktieägarna i Victoriahem har uppkommit en fordran gentemot bolaget genom beslutet om utdelning den 23 april 2019.

Kan den genom utdelningsbeslutet uppkomna fordran göras gällande efter inlösen av preferensaktierna?

I ett aktiebolag ska det finnas en aktiebok. Med aktiebok avses en förteckning över aktier och aktieägare. Syftet med aktieboken är att den löpande ska avspegla vilka som är aktieägare i bolaget och som därmed bör ha de rättigheter som följer med aktien. Aktieboken ska ligga till grund för utövandet av aktieägares rättigheter mot bolaget och ge bolaget, aktieägare och andra underlag för att bedöma ägarförhållandena (5 kap. 1 § aktiebolagslagen).

Av bestämmelsen i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen följer att en aktieägare inte får utöva de rättigheter gentemot bolaget som aktierna ger förrän han eller hon är införd i aktieboken. I bolag som har utfärdat aktiebrev finns dock ett undantag i 4 kap. 38 § aktiebolagslagen; Sådan ur aktie uppkommen rätt som utövas mot uppvisande eller avlämnande av till exempel aktiebrev, får utövas även om aktieägaren inte har blivit införd i aktieboken. Aktieägaren kan således lyfta utdelning utan att vara införd i aktieboken under sådana förhållanden som nämns i 4 kap. 38 § aktiebolagslagen (se bland annat Rohde & Skog, Rohdes Aktiebolagsrätt, uppl. 26, s. 140). Eftersom det i förevarande mål rör sig om ett avstämningsbolag som enligt 6 kap. 10 § aktiebolagslagen och 4 kap. 5 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument inte får utfärda aktiebrev är undantagen i 4 kap. 38 § emellertid inte tillämpliga.

Av bestämmelsen i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen framgår att i ett avstämningsbolag ska en aktieägare som på avstämningsdagen är införd i aktieboken och antecknad i ett avstämningsregister antas vara behörig att ta emot vinstutdelning. Bestämmelsen föreskriver inte att behörighet föreligger på de angivna villkoren. Tvärtom förutsätts materiell behörighet som nödvändigt villkor för att en rätt att utöva de angivna rättigheterna ska

föreligga (se Lagrådets yttrande i prop. 2004/05:85 s. 1402 och Nerep m.fl., Aktiebolagslag, 4 kap. 39 §, Lexino, 2019-07-01).

Stadgandet i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen innebär, till skillnad från den passiva legitimationsregeln i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen, att den som vill utöva de förvaltningsrättigheter som följer av ett aktieäggande och erhålla de ekonomiska rättigheter som är förknippade med aktieägandet dels ska vara ägare till aktien, dels vara införd i aktieboken. Det är således inte tillräckligt att vara införd i aktieboken, utan den som vill utöva rättigheten ska också ha vederbörlig materiell rätt (se exempelvis prop. 2004/05:85 s. 1401 f. och Dotevall, Aktiebolagsrätt, s. 163 f.). Att aktieägaren ska vara införd i aktieboken är ett krav som enligt uttalanden i doktrinen bör upprätthållas strikt (se Nerep m.fl., Aktiebolagslag, 4 kap. 37 §, Lexino, 2019-07-01). I avstämningsbolag gäller huvudregeln om införing i aktieboken för alla rättigheter, däribland följaktligen även beträffande rätten att erhålla utdelning (se prop. 1975:103 s. 327 och Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, version 17 den 14 juni 2022, Juno, kommentaren till 4 kap. 37 §). Innebörden av principen får särskild betydelse i det fallet när aktieägaren av någon anledning stryks ur aktieboken. I ett sådant fall upphör som utgångspunkt aktieägarens möjligheter att utöva nämnda rättigheter (se Nerep mfl, Aktiebolagslag, 4 kap. 37 §, Lexino, 2019-07-01).

Högsta domstolen har i NJA 2017 s. 981 – beträffande frågan om talerätt i den speciella situationen att någon har blivit struken i aktieboken fastän han eller hon fortfarande är aktieägare – konstaterat att huvudregeln är att den talerätt som en aktieägare förvärvat i och med införingen i aktiebok faller i och med att han eller hon stryks i aktieboken. Det sammanhänger med att bestämmelsen i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen ger uttryck för en mera allmän princip om att en aktieägare kan utöva sina förvaltningsrättigheter i bolaget bara om aktieägaren är införd i aktieboken. Högsta domstolen uttalade vidare att ”Behovet av att upprätthålla principen om aktieägarrättigheternas anknytning till införing i aktieboken gör sig emellertid gällande med olika styrka på skilda områden.” samt att ”Det är inte lika givet att principen bör gälla generellt i fråga om utövandet av olika slag av minoritetsrättigheter som flera personer kan utöva parallellt, såsom är fallet i fråga om rätten att föra talan mot stämmobeslut.” Högsta domstolen kom fram till en aktieägare

som har varit införd i aktieboken men har blivit struken utan laglig grund behåller sin rätt att föra talan mot ett stämmobeslut.

Behovet av att upprätthålla principen om aktieägarrättigheternas anknytning till införelse i aktieboken kan således göra sig gällande på skilda områden. Tingsrätten kan dock konstatera att omständigheterna i förevarande mål innebär att de före detta preferensaktieägarna i ett avstämningsbolag rättsenligt strukits ur aktieboken till följd av ett beslut om inlösen. Situationen kan därmed inte likställas med den i NJA 2017 s. 981. Till det kommer att frågan i målet rör om ekonomiska rättigheter av aktuellt slag kan knytas till ett tidigare aktieinnehav. Högsta domstolens resonemang i den angivna domen ger ingen ledning för den frågan.

Som konstaterats ovan reglerar lagtexten inte uttryckligen frågan om ett avstämningsbolag som har fattat beslut om utdelning på preferensaktier, att utbetalas vid ett antal olika framtida avstämningsdagar, är skyldigt att genomföra sådana utbetalningar när bolaget efter utdelningsbeslutet men före full utbetalning löst in de ifrågavarande aktierna. Enligt tingsrättens mening innebär ordalydelsen i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen emellertid att den som i ett avstämningsbolag vill göra sina eventuella ekonomiska rättigheter gällande gentemot bolaget måste vara införd i aktieboken och inneha vederbörlig materiell rätt. Bestämmelsen kan inte anses vara avsedd att tolkas som att den endast är tillämplig då någon för första gången blir aktieägare utan är allmän princip som stadgar under vilka omständigheter en aktieägare kan utöva och erhålla rättigheter i ett aktiebolag. Tingsrätten anser inte att det finns utrymme att i detta mål tolka bestämmelsen i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen mot dess ordalydelse.

Det finns beträffande avstämningsbolag inte något lagstadgat undantag från vad som föreskrivs i 4 kap. 37 § aktiebolagslagen. Enligt aktiebolagslagens ordalydelse är det därför enligt tingsrätten ett ovillkorligt krav att den som vill göra gällande ekonomiska rättigheter – däribland krav på utdelning av vinst – i ett avstämningsbolag är aktieägare och införd i aktieboken (jfr Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, version 17 den 14 juni 2022, Juno, kommentaren till 20 kap. 20 §).

Det är ostridigt att aktierna per avstämningsdagarna den 3 oktober 2019, den 7 januari 2020 och den 3 april 2020 var inlösta. Som en följd av detta var de före detta preferensaktieägarna per dessa datum varken aktieägare eller införda i aktieboken. De har därför enligt tingsrätten inte kunnat göra gällande någon fordran på utbetalning av vinst per de aktuella avstämningsdagarna under de i målet aktuella omständigheterna, utan har i samband med beslutet om inlösen i stället varit berättigade till den ersättning som följer av bolagsordningen och beslutet om inlösen. Eftersom de före detta aktieägarna som en följd av att aktierna per avstämningsdagarna varit inlösta inte har kunnat erhålla eller göra gällande några ekonomiska rättigheter i bolaget har det inte heller funnits någon skyldighet för Victoriahem att utbetala mer än vad som föreskrevs i bolagsordningen och i beslutet om inlösen. I förevarande fall ger dessa inte de före detta preferensaktieägarna rätt till mer än vad de redan har fått utbetalt. Mot bakgrund av de slutsatser som tingsrätten nu kommer fram till kan Victoriahems agerande inte anses stå i strid med de aktiebolagsrättsliga generalklausulerna i 7 kap. 47 § och 8 kap. 41 § aktiebolagslagen. Kapatens talan ska därför ogillas.

Rättegångskostnader

Kapatens ska som tappande part betala Victoriahems rättegångskostnader, vilka vitsordats som skäliga.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR 02)

Sista dagen för överklagande är den 14 oktober 2022. Överklagandet ges in till tingsrätten men prövas av Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Fredrik Forssman

Sandra Moradi

Andreas Korths-Aspegren

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se